

- koje su sadržane u izvještajima koje one dostavljaju u skladu sa stavom (1) ovog člana.
- (3) U svrhu izrade izvještaja iz stava (2), Komisija zahtijeva mišljenje Komiteta.
- (4) Izvještaji sadrže procjenu rezultata postignutih aktivnostima preduzetim u skladu sa ovom uredbom, uključujući odgovarajuće informacije o razvoju u sektoru, naročito u pogledu ekonomskih, socijalnih, aspekata životne sredine, zapošljavanja i tehnoloških aspekata, kao i kvalitet usluge u pogledu izvornih ciljeva i u pogledu budućih potreba.

Na temelju članka 16. i članka 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17) i članka 14. stavak (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), vršitelj dužnosti generalnog ravnatelja Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK O USPOSTAVLJANJU OKVIRA ZA STVARANJE JEDINSTVENOG EUROPSKOG NEBA

Članak 1.

(Predmet i cilj)

- (1) Predmet ovoga pravilnika je uspostavljanje usklađenog regulatornog okvira za stvaranje jedinstvenog europskog neba.
- (2) Cilj inicijative za jedinstveno europsko nebo je da unaprijedi postojeće standarde sigurnosti zračnog prometa, doprinese održivom razvoju sustava zračnog transporta i poboljša sveukupan učinak u upravljanju zračnim prometom (ATM) i u uslugama u zračnoj plovidbi (ANS) za opći zračni promet u Europi, u namjeri da se ispune zahtjevi svih korisnika zračnog prostora. Jedinstveno europsko nebo obuhvata jedinstvenu pan-europsku mrežu ruta, upravljanje mrežom i sustave upravljanja zračnim prometom koji se zasnivaju samo na sigurnosti, efikasnosti i tehničkim mogućnostima, u korist svih korisnika zračnog prostora. U postizanju ovog cilja, ovim pravilnikom uspostavlja se usklađen zakonodavni okvir za stvaranje jedinstvenog europskog neba.

Članak 2.

(Definicije i pojmovi)

- (1) Za potrebe ovoga pravilnika primjenjuju se sljedeće definicije i pojmovi:
- a) **Usluga kontrole zračnog prometa** (Air Traffic Control Service - ATC): označava usluge koje se pružaju u svrhu:
- a) sprječavanja sudara:
 - 1) između zrakoplova i
 - 2) na manevarskim površinama između zrakoplova i prepreka; i
 - b) ubrzavanja i održavanja redovitog protoka zračnog prometa;
- b) **Aerodromska kontrola zračnog prometa** (Aerodrome Control Service): označava pružanje usluga kontrole zračnog prometa za aerodromski promet;
- c) **Usluga zrakoplovnog informiranja** (Aeronautical Information Service): označava službu uspostavljenu unutar definirane oblasti pokrivanja odgovornu za pružanje informacija u zračnoj plovidbi i podataka neophodnih za sigurnu, redovnu i efikasnu zračnu plovidbu;

- d) **Usluge u zračnoj plovidbi** (Air Navigation Services): označava usluge u zračnom prometu, usluge komunikacije, navigacije i nadzora, meteorološke usluge u zračnoj plovidbi i usluge zrakoplovnog informiranja;
- e) **Pružatelji usluga u zračnoj plovidbi** (Air Navigation Service Providers): označava bilo koje pravno ili fizičko lice koje pruža usluge u zračnoj plovidbi za opći zračni promet;
- f) **Blok zračnog prostora** (Airspace Block): označava zračni prostor definiranih dimenzija, u prostoru i vremenu, unutar kojeg se pružaju usluge u zračnoj plovidbi;
- g) **Upravljanje zračnim prostorom** (Airspace Management): označava funkciju planiranja sa primarnim ciljem maksimalnog korištenja raspoloživog zračnog prostora putem dinamičke podjele vremena, a povremeno, i segregaciju zračnog prostora između različitih kategorija korisnika zračnog prostora na osnovu kratkoročnih potreba;
- h) **Korisnici zračnog prostora** (Airspace Users): označava operatore zrakoplova koji lete u općem zračnom prometu;
- i) **Upravljanje protokom zračnog prometa** (Air Traffic Flow Management): označava funkciju uspostavljenu s ciljem da se doprinese sigurnom, urednom i ekspeditivnom protoku zračnog prometa, obezbjeđujući da je kapacitet usluga kontrole zračnog prometa maksimalno iskorišten i da je obim prometa kompatibilan sa kapacitetima koje su objavili odgovarajući pružatelji usluga u zračnom prometu;
- j) **Upravljanje zračnim prometom** (Air Traffic Management - ATM): označava skup funkcija u zraku i na zemlji (usluge u zračnom prometu, upravljanje zračnim prostorom i upravljanje protokom zračnog prometa) koje su potrebne kako bi se omogućilo sigurno i efikasno kretanje zrakoplova tijekom svih faza leta;
- k) **Usluge u zračnom prometu** (Air Traffic Services - ATS): označava usluge informiranja u letu, usluge uzbunjivanja, savjetodavne usluge i usluge kontrole zračnog prometa (oblasne kontrole zračnog prometa, prilazne kontrole zračnog prometa ili aerodromske kontrole zračnog prometa);
- l) **Oblasna kontrola zračnog prometa** (Area Control Service): označava uslugu kontrole zračnog prometa uspostavljenu za kontrolirane letove u kontroliranoj oblasti;
- m) **Prilazna kontrola zračnog prometa** (Approach Control Service): označava uslugu kontrole zračnog prometa za dolazne i odlazne kontrolirane letove;
- n) **ATM glavni plan** (ATM Master Plan): označava polaznu točku za uspostavljanje Zajedničkog poduzeća za razvijanje nove generacije europskog sustava upravljanja zračnim prometom (SESAR);
- o) **Paket usluga** (bundle of services): označava dvije ili više usluga u zračnoj plovidbi;
- p) **Certifikat** (Certificate): označava dokument koji izdaje BHDCA u bilo kom obliku, usklađen sa pravnim sustavom Bosne i Hercegovine, kojim se potvrđuje da pružatelj usluga u zračnoj plovidbi ispunjava zahtjeve za pružanje određene usluge;
- r) **Usluge komunikacije** (Communication Services): označavaju zrakoplovne fiksne i mobilne usluge

- koje omogućavaju komunikaciju zemlja-zemlja, zrak-zemlja i zrak-zrak za potrebe usluga kontrole zračnog prometa;
- s) **Europska mreža za upravljanje zračnim prometom** (European ATM Network - EATMN): označava skup sustava kojima se omogućuje pružanje usluga u zračnoj plovidbi u europskoj zajedničkoj zrakoplovnoj oblasti, uključujući interfejs na granicama sa trećim državama. Skup sustava čine:
- 1) Sustavi i procedure za upravljanje zračnim prostorom,
 - 2) Sustavi i procedure za upravljanje tokom zračnog prometa,
 - 3) Sustavi i procedure za usluge zračnog prometa, posebno sustavi za obradu podataka o letu, sustavi za obradu podataka nadzora i sustavi međusklopa čovjek-mašina,
 - 4) Komunikacijski sustavi i procedure za zemlja-zemlja, zrak-zemlja i zrak-zrak komunikacije,
 - 5) Navigacijski sustavi i procedure,
 - 6) Sustavi i procedure nadzora,
 - 7) Sustavi i procedure za usluge zrakoplovnog informiranja,
 - 8) Sustavi i procedure za uporabu meteoroloških informacija;
- t) **Koncept operacija** (Concept of Operation): označava kriterije za operativnu uporabu EATMN-a ili nekog njegovog dijela;
- u) **Sastavni dijelovi** (constituents): označavaju materijalna sredstva za rad, kao što je hardver, i nematerijalna sredstva, kao što je softver, od kojih ovisi interoperabilnost EATMN-a;
- v) **Europska organizacija za sigurnost zračne plovidbe** (EUROCONTROL): osnovana Međunarodnom konvencijom o suradnji u oblasti zračne plovidbe od 13. prosinca 1960;
- z) **Fleksibilna uporaba zračnog prostora** (Flexible Use of Airspace): označava princip upravljanja zračnim prostorom koji se primjenjuje u oblasti Europske konferencije civilnog zrakoplovstva na osnovu "Priručnika o upravljanju zračnim prostorom za primjenu principa fleksibilne uporabe zračnog prostora" koji je izdao EUROCONTROL;
- aa) **Oblast informiranja u letu** (Flight Information Region - FIR): oni dijelovi zračnog prostora u kojima se pružaju usluge letnih informacija i usluge uzbunjivanja;
- bb) **Usluge informiranja u letu** (Flight Information Service): Usluge koje se pružaju u svrhu davanja savjeta i informacija korisnih za sigurno i efikasno odvijanje zračnog prometa;
- cc) **Usluge uzbunjivanja** (Alerting Service): Usluge koje se obavljaju u cilju izvješćivanja nadležnih organizacija, a tiču se zrakoplova kome je potrebna pomoć traganja i spasavanja i pomoć takvim organizacijama u akcijama traganja i spasavanja;
- dd) **Razina leta** (Flight Level): označava površinu stalnog atmosferskog tlaka određenu u odnosu na specifičnu vrijednost tlaka od 1013,2 hPa, koja je od drugih takvih površina razdvojena određenim intervalima tlaka;
- ee) **Funkcionalni blok zračnog prostora** (Functional Airspace Block): označava blok zračnog prostora zasnovan na operativnim zahtjevima i uspostavljen bez obzira na državne granice, u kojem je pružanje usluga u zračnoj plovidbi i funkcija u vezi sa njima zasnovano na efikasnosti i optimizaciji, s ciljem da se u svakom funkcionalnom bloku zračnog prostora uvede poboljšana suradnja između pružatelja usluga zračne plovidbe ili, prema potrebi, integrirani pružatelj usluga;
- ff) **Opći zračni promet** (General Air Traffic): označava sve operacije civilnih zrakoplova, kao i sve operacije državnih zrakoplova (uključujući zrakoplove vojske, carine i policije) kada se ovakve operacije izvršavaju sukladno postupcima koje je propisao ICAO;
- gg) **Međunarodna organizacija za civilno zrakoplovstvo** (International Civil Aviation Organisation - ICAO): uspostavljena Čikaškom konvencijom o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu iz 1944. godine;
- hh) **Interoperabilnost** (Interoperability): označava skup funkcionalnih, tehničkih i operativnih karakteristika koje zahtijeva sustav i sastavni dijelovi EATMN-a i procedure za njegovo funkcioniranje, kako bi se omogućilo njihovo sigurno, cjelovito i efikasno funkcioniranje. Interoperabilnost se postiže usaglašavanjem sustava i sastavnih dijelova sa osnovnim zahtjevima;
- ii) **Meteorološke usluge u zračnoj plovidbi** (Meteorological Services - MET): Usluge davanja informacija zrakoplovima o meteorološkim prognozama, izvješćima i osmatranjima, kao i svih drugih meteoroloških informacija i podataka za potrebe zračne plovidbe;
- jj) **Usluge navigacije** (Navigation Services): označavaju sredstva i usluge kojima se zrakoplovu obezbjeđuju informacije o poziciji i trenutku u vremenu;
- kk) **Operativni podaci** (Operational Data): označavaju informacije u vezi svih faza leta koje su neophodne pružateljima usluga u zračnoj plovidbi, korisnicima zračnog prostora, operatorima aerodroma i ostalim učesnicima za donošenje operativnih odluka;
- ll) **Postupak** (Procedure): označava standardnu metodu bilo za tehničku ili operativnu uporabu sustava, u sklopu dogovorenih i odobrenih principa rada koji zahtijevaju jednoobrazno provođenje u cjelokupnom EATMN-u;
- mm) **Puštanje u rad** (putting into service): označava prvu operativnu uporabu nakon početne instalacije ili nakon nadogradnje sustava;
- nn) **Mreža ruta** (Route Network): označava mrežu određenih ruta za usmjeravanje protoka općeg zračnog prometa potrebnih za pružanje usluga kontrole zračnog prometa;
- oo) **Ruta** (Routing): označava odabranu rutu kojom zrakoplov leti tijekom svog leta;
- pp) **Neometane operacije** (Seamless Operation): označava rad EATMN-a na takav način da iz perspektive korisnika on funkcionira kao jedna cjelina;
- rr) **Usluge nadzora** (Surveillance Services): označavaju sredstva i usluge koji se koriste za utvrđivanje položaja zrakoplova kako bi se omogućilo njihovo sigurno razdvajanje;
- ss) **Sustav** (System): označava skup sastavnih dijelova na zrakoplovu i na zemlji, kao i satelitsku opremu, koji osigurava podršku uslugama u zračnoj plovidbi za sve faze leta;

- tt) **Nadogradnja** (Upgrade): označava svaku modifikaciju koja mijenja operativne karakteristike sustava;
- uu) **Prekogranične usluge** (Cross-border Services): označavaju svaku situaciju kada usluge u zračnoj plovidbi u jednoj državi ECAA područja pruža pružatelj usluga certificiran u drugoj državi ECAA područja;
- vv) **ECAA sporazum** (Multilateral Agreement on the Establishment of a European Common Aviation Area - ECAA): Multilateralni sporazum između Europske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu (sukladno rezoluciji Vijeća sigurnosti UN 1244 od 10. lipnja 1999. godine) o uspostavljanju zajedničkog europskog zračnog prometa ("Službeni glasnik BiH", broj 2/07);
- zz) **Država ECAA područja**: država članica Multilateralnog sporazuma između Europske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu (sukladno rezoluciji Vijeća sigurnosti UN 1244 od 10. lipnja 1999. godine) o uspostavljanju zajedničkog europskog zračnog područja ("Službeni glasnik BiH", broj 2/07);
- aaa) **Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine - BHDCA** (Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation - BHDCA): Nadležna zrakoplovna vlast Bosne i Hercegovine (National Aviation Authority) / Državni nadzorni organ Bosne i Hercegovine (National Supervisory Authority);
- (2) Neovisno od stavka (1) ovoga članka, određeni termini, za potrebe ovog pravilnika, tumače se sukladno točkama 2. i 3. Aneksa II ECAA sporazuma:
- Zajednica znači europska zajednička zrakoplovna oblast,
 - Pravo Zajednice, pravni propisi Zajednice, dokumenti Zajednice i EZ ugovor znače ECAA sporazum,
 - Aerodrom Zajednice znači aerodrome koji se nalazi u europskoj zajedničkoj zrakoplovnoj oblasti,
 - Službeni glasnik Europskih zajednica ili Službeni glasnik Europske unije znači službeni glasnik ugovornih strana,
 - Zrakoplovni prijevoznik zajednice znači ECAA zrakoplovni prijevoznik,
 - Država/e članice označava zemlje članice EZ i ECAA partnere.
- Članak 3.**
(Područje primjene)
- (1) Primjena ovog pravilnika ne dovodi u pitanje suverenitet Bosne i Hercegovine nad njenim zračnim prostorom niti zahtjeve Bosne i Hercegovine u vezi sa javnim redom, javnom sigurnošću i pitanjima obrane navedenih u članku 6. ovoga pravilnika. Ovaj pravilnik ne odnosi se na vojne operacije i obuku.
- (2) Primjena ovog pravilnika ne dovodi u pitanje prava i obveze Bosne i Hercegovine proistekle iz Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu iz 1944. godine (Čikaška konvencija). U tom smislu, dodatni cilj ovog pravilnika je da, u oblasti svoje primjene, pomogne Bosni i Hercegovini u ispunjavanju njenih obaveza prema Čikaškoj konvenciji, osiguravajući osnovu za zajedničko tumačenje i jednoobrazno provođenje njenih odredbi, osiguravajući da su ove odredbe na odgovarajući način uzete u obzir u ovom pravilniku i u pravilima propisanim za njegovo provođenje.
- Članak 4.**
(Nadležnosti BHDCA)
- U smislu provođenja ovoga pravilnika nadležna je Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BHDCA) u okviru nadležnosti koje ima na temelju Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine i propisima donesenim na temelju tog zakona.
 - Sukladno članku 5. Zakona o zrakoplovstvu, razdvojene su nadležnosti i funkcije između BHDCA i pružatelja usluga u zračnoj plovidbi Bosne i Hercegovine.
 - BHDCA izvršava obaveze iz svoje nadležnosti nepristrasno, neovisno i transparentno. Ovo se postiže primjenom odgovarajućih upravnih i nadzornih mehanizama, uključujući također i njihovu primjenu u okviru organa uprave Bosne i Hercegovine. Međutim, ovime se BHDCA ne sprječava u izvršavanju svojih zadataka u okviru pravila organizacije BHDCA ili bilo kojeg drugog organa uprave Bosne i Hercegovine.
 - Zakonom o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine definirani su organizacija i izvori financiranja BHDCA s ciljem efikasnog i blagovremenog izvršavanja zadataka koji su dodijeljeni BHDCA ovim pravilnikom.
 - BHDCA obavještava Zajednički komitet o nazivu i adresi državnog nadležnog organa, kao i o izmjenama tih podataka, te o poduzetim mjerama kako bi se osigurala usklađenost sa stavovima (2), (3) i (4) ovoga članka.
- Članak 5.**
(Konsultacije sa zainteresiranim stranama)
- Sukladno članku 14. stavak (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine, prije donošenja propisa, BHDCA provodi konsultacije sa zainteresiranim stranama s ciljem provođenja jedinstvenog europskog neba.
- Zainteresirane strane mogu da čine:
- pružatelji usluga u zračnoj plovidbi,
 - operatori aerodroma,
 - odgovarajući korisnici zračnog prostora ili odgovarajuće grupe koje predstavljaju korisnike zračnog prostora,
 - vojni organi,
 - proizvođači i
 - predstavnička tijela stručnog osoblja.
- Članak 6.**
(Zaštitne mjere)
- Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine, Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine, BHDCA i drugi nadležni organi uprave u sustavu civilnog zrakoplovstva u Bosni i Hercegovini, bez obzira na odredbe ovoga pravilnika, mogu primijeniti mjere, u onom obimu u kojem je to neophodno, da zaštite ključne sigurnosne interese ili interese obrambene politike. Takve mjere su posebno one koje su neophodne:
- za nadzor zračnog prostora koji je u nadležnosti Bosne i Hercegovine sukladno sporazumima ICAO-a o regionalnoj zračnoj plovidbi, uključujući

sposobnost otkrivanja, identificiranja i procjene svih zrakoplova koji koriste taj zračni prostor, kako bi se sačuvala sigurnost letova, te za poduzimanje radnji da se osigura zrakoplovna sigurnost i obrambene potrebe;

- b) u slučaju ozbiljnih unutrašnjih nereda koji utječu na očuvanje zakona i reda;
- c) u slučaju rata ili ozbiljnih međunarodnih tenzija koje predstavljaju prijetnju ratom;
- d) za ispunjavanje međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine u vezi sa očuvanjem mira i međunarodne zrakoplovne sigurnosti;
- e) za provođenje vojnih operacija i obuke, uključujući neophodnost eventualnih vojnih vježbi.

Članak 7.

(Suradnja sa Europskom agencijom za sigurnost u zrakoplovstvu)

Pri provođenju ovoga pravilnika, BHDCA sukladno svojim nadležnostima i zaključenim radnim aranžmanima u oblasti sigurnosti zračne plovidbe, surađuje sa Europskom agencijom za sigurnost u zrakoplovstvu (EASA) kako bi se osiguralo da svi sigurnosni aspekti budu pravilno zastupljeni.

Članak 8.

(Usklađivanje)

Ovim pravilnikom preuzimaju se odredbe Uredbe (EZ) br. 549/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. o utvrđivanju okvira za stvaranje jedinstvenog europskog neba (Okvirna uredba) i odredbe Uredbe (EZ) br. 1070/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. godine o izmjeni uredbi (EZ) br. 549/2004, (EZ) br. 550/2004, (EZ) br. 551/2004 i (EZ) br. 552/2004 kako bi se unaprijedila efikasnost i održivost europskog zrakoplovnog sustava.

Članak 9.

(Neprimjenjive odredbe)

- (1) Neprimjenjive odredbe iz Uredbe (EZ) br. 549/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. o utvrđivanju okvira za stvaranje jedinstvenog europskog neba (Okvirna uredba) i odredbe iz Uredbe (EZ) br. 1070/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. godine o izmjeni uredbi (EZ) br. 549/2004, (EZ) br. 550/2004, (EZ) br. 551/2004 i (EZ) br. 552/2004 kako bi se unaprijedila efikasnost i održivost europskog zrakoplovnog sustava i neprimjenjive odredbe iz Aneksa I ESAA sporazuma navedene su u Aneksu I ovoga pravilnika.
- (2) Odredbe iz stavka (1) ovoga članka primjenjuju se nakon završetka prvog prijelaznog perioda dok Bosna i Hercegovina ne ispuni sve uvjete određene u članku 2. stavak (1) Protokola II ECAA sporazuma.

Članak 10.

(Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu ovoga pravilnika prestaje da važi Pravilnik kojim se uspostavlja okvir za stvaranje jedinstvenog europskog neba ("Službeni glasnik BiH", broj 45/10 od 01.06.2010. godine).

Članak 11.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-371-5/20
24. lipnja 2020. godine
Banja Luka

V.d. generalnog ravnatelja
Čedomir Šušnjar, v. r.

ANEKS I

NEPRIMJENJIVE ODREDBE

Članak 1.

(Cilj i područje primjene)

- (4) Smatra se da primjena ove uredbe na aerodrom Gibraltar ne dovodi u pitanje odgovarajuće pravne pozicije Kraljevine Španije i Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske u pogledu spora oko suvereniteta nad teritorijom na kojoj se nalazi taj aerodrom.

Članak 3.

(Područja djelovanja Zajednice)

- (1) Ovom uredbom uspostavlja se usklađen regulatorni okvir za stvaranje jedinstvenog europskog neba, zajedno sa:
 - a) Uredbom (EZ) br. 551/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. godine o organizaciji i uporabi zračnog prostora u jedinstvenom europskom nebu (Uredba o zračnom prostoru),
 - b) Uredbom (EZ) br. 550/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. godine o pružanju usluga zračne plovidbe u jedinstvenom europskom nebu (Uredba o pružanju usluga),
 - c) Uredbom (EZ) br. 552/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. godine o interoperabilnosti Europske mreže za upravljanje zračnim prometom (Uredba o interoperabilnosti), i provedbenim pravilima koje je usvojila Komisija na temelju ove uredbe i gore navedenih uredbi.
- (2) Mjere iz stavka (1) primjenjuju se sukladno odredbama ove uredbe.

Članak 5.

(Način rada Komiteta)

- (1) Komisiji pomaže Komitet za jedinstveno europsko nebo (u daljem tekstu: Komitet), sastavljen od po dva predstavnika svake države članice i kojim predsjedava predstavnik Komisije. Komitet osigurava adekvatno razmatranje interesa svih kategorija korisnika.
- (2) Kod pozivanja na ovaj stavak primjenjuju se članovi 3. i 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe članka 8. Odluke.
- (3) Kod pozivanja na ovaj stavak primjenjuju se članovi 5. i 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe članka 8. Odluke.
- Period iz članka 5. stavak (6) Odluke 1999/468/EZ određuje se na jedan mjesec.
- (4) Kod pozivanja na ovaj stavak primjenjuje se članak 5a. stavak (1) do (4) i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe članka 8. Odluke.
- (5) Kod pozivanja na ovaj stavak, primjenjuju se članak 5a. stavovi (1), (2), (4), (6) i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe članka 8. Odluke.

Članak 6.

(Savjetodavno tijelo predstavnika industrije)

Ne dovodeći u pitanje ulogu Komiteta i EUROCONTROL-a, Komisija uspostavlja "Savjetodavno tijelo predstavnika industrije" koje obuhvata pružatelje usluga u zračnoj plovidbi, udruženja korisnika zračnog prostora, operatore aerodroma, proizvođače i predstavnička tijela stručnog osoblja.

Uloga ovog tijela je da samo savjetuje Komisiju o provođenju jedinstvenog europskog neba.

Članak 7.

(Odnosi s europskim trećim zemljama)

Zajednica i njene države članice streme ka i podržavaju proširenje jedinstvenog europskog neba na države koje nisu članice Europske unije. S tim ciljem, one nastoje proširiti primjenu ove uredbe i mjera iz članka 3. na te zemlje, bilo u okviru sporazuma sklopljenih sa susjednim trećim zemljama ili u okviru sporazuma o funkcionalnim blokovima zračnog prostora.

Članak 8.

(Provedbena pravila)

- (1) Za izradu provedbenih pravila Komisija može ovlastiti EUROCONTROL ili, prema potrebi, neko drugo tijelo, utvrđujući zadatke koji treba da se obave i raspored aktivnosti, uzimajući u obzir vremenske rokove utvrđene u ovoj uredbi. Komisija postupaju sukladno savjetodavnom postupku iz članka 5. stavak (2) ove uredbe.
- (2) Kada Komisija namjerava da izda ovlaštenje, sukladno stavku (1) ovoga članka, nastojeće da na najbolji način iskoristi postojeće aranžmane za uključivanje i konsultaciju svih zainteresiranih strana, gdje takvi aranžmani odgovaraju praksi koju Komisija ima u pogledu transparentnosti i postupaka za konsultacije i koji nisu u suprotnosti sa njenim institucionalnim obavezama.

Članak 9.

(Kaznene mjere)

Kaznene mjere koje utvrde države članice za kršenje ove uredbe i mjera iz članka 3, posebno od strane korisnika zračnog prostora i pružatelja usluga, djelotvorne su, srazmjerne i odvraćajućeg karaktera.

Članak 10.

(Konsultacije sa zainteresiranim stranama)

- (2) Komisija uspostavlja mehanizam konsultacija na razini Zajednice. Poseban Komitet sektorskog dijaloga, uspostavljen prema Odluci 98/500/EZ, uključuje se u konsultacije.
- (3) Konsultacije sa zainteresiranom javnošću naročito obuhvataju razvoj i uvođenje novih koncepata i tehnologija u Europskoj mreži za upravljanje zračnim prometom (EATMN).

Članak 11.

(Program učinka)

- (1) S ciljem poboljšanja učinka u pružanju usluga u zračnoj plovidbi i mrežnih funkcija u jedinstvenom europskom nebu, uspostavlja se Program učinka za usluge u zračnoj plovidbi i mrežne funkcije. Program obuhvata:
 - a) ciljeve učinka na razini Zajednice za ključne oblasti učinka iz sigurnosti, okoliša, kapaciteta i ekonomičnosti;
 - b) državne planove ili planove za funkcionalne blokove zračnog prostora, uključujući ciljeve učinka, koji su usklađeni sa ciljevima učinka na razini Zajednice i
 - c) periodične preglede, monitoring i mjerenja napretka u pogledu učinka za usluge u zračnoj plovidbi i mrežnim funkcijama.
- (2) Sukladno regulatornom postupku iz članka 5. stavak (3), Komisija može da imenuje EUROCONTROL ili neko drugo nepristrasno i stručno tijelo da postupaju kao "Tijelo za procjenu učinka". Uloga Tijela za procjenu učinka je da pomaže Komisiji, u suradnji sa državnim nadzornim organima, i državnim nadzornim organima, na zahtjev, prilikom provođenja Programa učinka iz stavka (1) ovoga članka. Komisija osigurava da Tijelo za procjenu učinka postupaju neovisno prilikom izvršavanja svojih poslova koje mu je povjerila Komisija.

(3a) Ciljeve učinka na razini Zajednice za mrežu upravljanja zračnim prometom usvaja Komisija, sukladno regulatornom postupku iz članka 5. stavak (3), nakon što uzme u obzir odgovarajuće podatke koje dostavljaju državni nadzorni organi, na državnoj razini ili na razini funkcionalnih blokova zračnog prostora.

- b) Državne planove ili planove funkcionalnog bloka zračnog prostora iz stavka (1) točka b) izrađuju državni nadzorni organi, a usvaja(ju) ih država članica(e). Ovi planovi obuhvataju obavezujuće državne ciljeve ili ciljeve na razini funkcionalnih blokova zračnog prostora i odgovarajući program podsticaja koji je usvojila država članica(e). Izrada planova predmet je konsultacija sa pružateljima usluga u zračnoj plovidbi, predstavnicima korisnika zračnog prostora i, ukoliko je to odgovarajuće, operatorima aerodroma i koordinatorima aerodroma.
- c) Usklađenost državnih ili ciljeva funkcionalnog bloka zračnog prostora sa ciljevima učinka na razini Zajednice procjenjuje Komisija koja koristi kriterije za procjenu iz stavka (6) točka d) ove uredbe.

U slučaju da Komisija utvrdi da jedan ili više državnih ili ciljeva funkcionalnog bloka zračnog prostora ne ispunjava kriterije za procjenu, ona može da odluči da, sukladno savjetodavnom postupku iz članka 5. stavak (2) ove uredbe, izda preporuku da predmetni državni nadzorni organi predlože revidirane cilj(eve) učinka. Predmetne države članice usvajaju revidirane ciljeve učinka i prikladne mjere o kojima se Komisija blagovremeno obavještava.

Ukoliko Komisija utvrdi da revidirani ciljevi učinka i prikladne mjere nisu odgovarajući, može da odluči da, sukladno regulatornom postupku iz članka 5. stavak (3) ove uredbe, predmetne države članice poduzmu korektivne mjere.

Druga mogućnost je da Komisija može da odluči da, uz odgovarajuće dodatne dokaze, revidira ciljeve učinka na razini Zajednice sukladno regulatornom postupku iz članka 5. stavak (3) ove uredbe.

- d) Referentni period za program učinka je najmanje tri godine, a najviše pet godina. Tijekom ovog perioda, u slučaju da državni ili ciljevi funkcionalnog bloka zračnog prostora nisu ispunjeni, države članice i/ili državni nadzorni organi primjenjuju odgovarajuće mjere koje su definirali. Prvi referentni period obuhvata prve tri godine od usvajanja pravila provođenja iz stavka (6) ove uredbe.
 - e) Komisija vrši redovite procjene ispunjenosti ciljeva učinka i dostavlja rezultate Komitetu jedinstvenog europskog neba.
- (4) Sljedeći postupci primjenjuju se na program učinka iz stavka (1) ovoga članka:
- a) prikupljanje, provjera, razmatranje, evaluacija i distribucija odgovarajućih podataka koji se odnose na učinak u uslugama u zračnoj plovidbi i mrežnih funkcija, koje dostavljaju sve odgovarajuće strane, uključujući pružatelje usluga u zračnoj plovidbi, korisnike zračnog prostora, operatore aerodroma, državne nadzorne organe, države članice i EUROCONTROL;
 - b) izbor odgovarajućih ključnih oblasti učinka na temelju ICAO dokumenta br. 9854 "Globalni operativni koncept upravljanja zračnim prometom", usklađenih sa onim oblastima učinka koje su

navedene u Okviru učinka (Performance Framework) u ATM Master planu, uključujući oblasti sigurnosti, okoliša, kapaciteta i ekonomičnosti, po potrebi prilagođenih kako bi se uzele u obzir posebne potrebe jedinstvenog europskog neba, i odgovarajućih ciljeva za ove oblasti i utvrđivanje ograničenog skupa ključnih indikatora učinka za mjerenje učinka;

- c) utvrđivanje ciljeva učinka na razini Zajednice koji se definiraju uzimajući u obzir podatke utvrđene na državnoj razini ili na razini funkcionalnih blokova zračnog prostora;
- d) procjena državnih ili ciljeva učinka u funkcionalnom bloku zračnog prostora na temelju državnog plana ili plana funkcionalnog bloka zračnog prostora i
- e) monitoring državnih ili planova učinka funkcionalnog bloka zračnog prostora, uključujući odgovarajuće mehanizme za upozorenje.

Komisija može da dopuni listu postupaka iz ovoga stavka. Ovakve mjere, sačinjene u cilju izmjene i dopune elemenata ove uredbe koji nisu ključni, tako da je dopune, usvajaju se sukladno regulatornom postupku za razmatranje propisa iz članka 5. stavak (4) ove uredbe.

- (5) Pri uspostavljanju programa učinka uzima se u obzir da su rutne usluge, terminalne usluge i mrežne funkcije različite i da tako treba da se obrađuju, a po potrebi, i u svrhe mjerenja učinka.
- (6) Zbog detaljnog funkcioniranja programa učinka Komisija će do 4. prosinca 2011. godine i u okviru odgovarajućeg vremenskog perioda, a s ciljem ispunjenja rokova propisanih ovom uredbom, usvojiti provedbena pravila sukladno regulatornom postupku iz članka 5. stavak (3) ove uredbe. Ova provedbena pravila obuhvataju sljedeće:
 - a) sadržaj i raspored postupaka iz stavka (4) ovoga članka;
 - b) referentni period i intervale za procjenu ispunjenosti ciljeva učinka i postavljanje novih ciljeva;
 - c) kriterije koje uspostavljaju državni nadzorni organi pri izradi državnih planova učinka ili planova učinka funkcionalnog bloka zračnog prostora, koji sadrže državne ili ciljeve učinka funkcionalnog bloka zračnog prostora i program podsticaja. Planovi učinka:
 - (i) se zasnivaju na planovima poslovanja pružatelja usluga u zračnoj plovitbi,
 - (ii) odnose se na sve troškovne elemente u državnoj bazi troškova ili bazi troškova funkcionalnog bloka zračnog prostora,
 - (iii) obuhvataju obavezujuće ciljeve učinka usklađene sa ciljevima učinka na razini Zajednice.
 - d) kriterije za procjenu usklađenosti državnih ciljeva ili ciljeva funkcionalnog bloka zračnog prostora sa ciljevima učinka na razini Zajednice tijekom referentnog perioda i kriterije za podršku mehanizmima za upozoravanje;
 - e) opće principe po kojima države članice utvrđuju programe podsticaja;
 - f) principe za primjenu tranzicijskih mehanizama potrebnih za prilagođavanje na režim programa učinka koji nisu duži od 12 mjeseci od usvajanja provedbenih pravila.

Članak 12.

(Nadzor, monitoring i metode procjene utjecaja)

- (1) Nadzor, monitoring i metode procjene utjecaja zasnivaju se na dostavljanju godišnjih izvješća, koje dostavljaju

države članice, o primjeni akcija poduzetih sukladno ovoj uredbi i mjera iz članka 3. ove uredbe.

- (2) Komisija periodično razmatra primjenu ove uredbe i mjera iz članka 3, prvo izvješćuje Europski parlament i Vijeće do 4. lipnja 2011. godine, a nakon toga na kraju svakog referentnog perioda, iz članka 11. stavak (3) točka d). Kada opravdava ovu svrhu, Komisija može od država članica da traži dodatne informacije pored informacija koje su sadržane u izvješćima koje one dostavljaju sukladno stavku (1) ovoga članka.
- (3) U svrhu izrade izvješća iz stavka (2), Komisija zahtijeva mišljenje Komiteta.
- (4) Izvješća sadrže procjenu rezultata postignutih aktivnostima poduzetim sukladno ovoj uredbi, uključujući odgovarajuće informacije o razvoju u sektoru, naročito u pogledu ekonomskih, socijalnih, aspekata okoliša, zapošljavanja i tehnoloških aspekata, kao i kvalitete usluge u pogledu izvornih ciljeva i u pogledu budućih potreba.

Na osnovu člana 16. i člana 61. stav (2) Zakona o upravi ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17) и члана 14. став (1) Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 39/09 и 25/18), вршилац дужности генералног директора Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине доноси

ПРАВИЛНИК О УСПОСТАВЉАЊУ ОКВИРА ЗА СТВАРАЊЕ ЈЕДИНСТВЕНОГ ЕВРОПСКОГ НЕБА

Члан 1.

(Предмет и циљ)

- (1) Предмет овог правилника је успостављање усклађеног регулаторног оквира за стварање јединственог европског неба.
- (2) Циљ иницијативе за јединствено европско небо је да унаприједи постојеће стандарде безбједности ваздушног саобраћаја, допринесе одрживом развоју система ваздушног транспорта и побољша свеукупан учинак у управљању ваздушним саобраћајем (АТМ) и у услугама у ваздушној пловитби (АНС) за општи ваздушни саобраћај у Европи, у намјери да се испуне захтјеви свих корисника ваздушног простора. Јединствено европско небо обухвата јединствену пан-европску мрежу рута, управљање мрежом и системе управљања ваздушним саобраћајем који се заснивају само на безбједности, ефикасности и техничким могућностима, у корист свих корисника ваздушног простора. У постизању овог циља, овим правилником успоставља се усклађен законодавни оквир за стварање јединственог европског неба.

Члан 2.

(Дефиниције и појмови)

- (1) За потребе овог правилника примјењују се следеће дефиниције и појмови:
 - a) **Услуга контроле ваздушног саобраћаја** (Air Traffic Control Service - АТС): означава услуге које се пружају у сврху:
 - a) спречавања судара:
 - 1) између ваздухоплова и
 - 2) на маневарским површинама између ваздухоплова и препрека; и
 - b) убрзавања и одржавања редовног протока ваздушног саобраћаја;